

גליון רנ"ה
שנה ו' תשע"ז

סיפורי צדיקים

י"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר שיבלט"א

תודה למספרות קליין על האישור לפרסום בתמונה

סיפורי חז"ל

מפני שיבה תקום.

בכל הזדמנות היה רבי יהודה מספר בשבחו של ר' חייא. פעם ראה ר' ישמעאל את ר' חייא בבית המרחץ ולא עמד ר' חייא מלפניו. בא ר' ישמעאל אל רבי ושאלו האם זה הוא ר' חייא שאתה מספר תמיד בשבחיו? ענה לו רבי כן, ולמה אתה שואל, מה עשה לך? אמר ר' ישמעאל הייתי אתו בבית המרחץ והוא לא קם לכבודי. שלח רבי לקרוא לר' חייא ושאלו מדוע לא קם לכבודו של ר' ישמעאל? השיב ר' חייא, לא הבחנתי בו, נשבע אני שלא ידעתי שהוא בבית המרחץ, מכיון שהייתי עסוק באותה שעה בעיון באגדת ספר תהלים. מאז צוה רבי על שניים מתלמידיו ללוות את ר' חייא לכל מקום חשוך, כדי שלא יבוא חלילה לידי סכנה, שכן טרוד הוא תמיד בעיון ולימוד.

(ב"ר ל"ג - ג')

פרשת השבוע

פשוטים. ותירץ, דעל זה מרמות מלת "כמוך" כלומר, כמו שאתה נוהג באהבת גופך, שלא חשובים אצלך כל האברים שלך בשוה, כי הראש והלב חשובים יותר מהאצבע, למשל, אם רוצים להרביץ לנו על הפנים, אנו מתגוננים עם הידיים. כך תאהב לכל אחד מישראל לפי ערכו ולפי חשיבותו.

ואהבת לרעך כמוך (י"ט - י"ח)

מסופר על הגה"ק רבי נתן אדלר שנתכבד פעם אחת בסנדקאות, בברית שנערכה בעיר אחת שהייתה רחוקה מביתו מרחק רב. למרות הקור העז והשלגים, יצא רבי נתן לדרך וזכה במצוה חשובה זו. אחרי הברית חיפשו את רבי נתן ואיננו. חיפשו אחריו בדאגה רבה, ומצאו אותו עומד בחוץ כששיניו נוקשות זו בזו מרוב קור, והוא שומר על הסוס הרתום לעגלה שהסיעה אותו. שאל אותו בעל הברית: למה לא יכנס רבינו לבית החם והנעים וישתתף בסעודת המצוה? וכי מצא הרב שמץ של פסול בביתו? ענה לו רבי נתן: חלילה, פשוט ריחמתי על העגלון שנשאר לעמוד בחוץ שומר על סוסו, בעוד אני יושב בתוך הבית החם. משום כך הצעתי להתחלף איתו מעט. נכנסו בני הבית ואכן מצאו את העגלון כשהוא ישן שנת ישרים ליד התנור החם, אולם רבי נתן לא הסכים בשום אופן להעיר אותו. ורק אחרי שאחד מבני הבית התעקש להחליף את הרב על משמרתו, ניאות הרב להיכנס לבית החם.

ולא תשא עליו חטא (י"ט - י"ז)
אומר רש"י "ולא תשא עליו חטא" לא תלבין את פניו ברבים

פעם הגיע הגה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א לאחת העיירות והתאכסן בביתו של הרב. הרבנית הכינה לכבודו ארוחה טובה. ומרוב טרדה היא שכחה למסור לעוזרת שהיא כבר המליחה את המרק. העוזרת כדרכה שמה גם היא מלח בקדירה. כשהגישו את המרק ל"חפץ חיים" הוא לא העיר מאומה ואכל את התבשיל עד תומו מבלי כל עקימת שפתיים. לעומת זאת, הרב בהגישו את הכף לשפתיו עיקם את פיו, דחה את הקערה לצד והסתכל במבט תמוה על החפץ חיים כיצד הוא לא הרגיש בדבר? תפש את הרב בידו והפציר בו שיאכל את המרק ולא יגלה שהוא מלוח מדי. אני מתאר לי אמר החפץ חיים שמרוב בהילות מצוות הכנסת אורחים תיבלה העוזרת את המרק במלח פעמיים. ואם יוודע הדבר היא בוודאי תצטער מאד, וגם עלול להיות שהרבנית תנוזף בה ויבואו לידי מריבה ח"ו. אנו לא נגלה כלל את המקרה וע"י כך נמנע צער ומחלוקת.

ואהבת לרעך כמוך (י"ט - י"ח)

הקשה היהודי הקדוש מפרשיסחא זיע"א, איך אפשר לאהוב לכל אחד בשוה? הלא ישנם גדולים בתורה וצדיקים בעלי מדרגה. ומאידך יהודים

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:02 ת"א: 8:05 ר"ת: 8:40

זמני כניסת השבת

ירושלים: 6:47 ת"א: 7:02

פרשת אחרי-קדושים

התשובה עד ראש השנה, ולהתעלות בקדושה ובטהרה תוך התעמקות בתורת הנסתר עם מחותנו הגדול, רבה של חברון, הגה"ק רבי שמעון מנשה חייקין זיע"א. בשנת תרנ"א שינה רבי עקיבא יוסף ממנהגו, ובערב ר"ח אייר ציווה לבני ביתו לארוז את חבילותיו. בעצמו הזמין לו מקום אצל אחד העגלונים ויצא לחברון, אף אחד ממשפחתו, ממקורביו או מתלמידיו, לא ידע להסביר מה קרה כאן, ומה יש לו בימים אלה בחברון, אך מכיון שהבינו שהוא מסתיר את הדבר, לא שאלוהו על כך. ביום חמישי לפנות ערב הגיע לעיר, וכדרכו פנה מיד לאכסנייתו בבית רבי שמעון מנשה. בליל שישי כבר קבעו משמר, למדו בצוותא כל הלילה, ולמחרתו בערב שבת, אחרי תנומה קצרה, טורח רבי עקיבא יוסף בעצמו בהכנות לכבוד שבת כמנהגו בכל שנותיו, אך עתה כשאינו בביתו, הוא מסתפק בעזרתו למארחו. הוא פורס את המפה על שולחן החדר בו הם לומדים, ומכין את הפתילה הארוכה כדי שתבער כל הלילה וכך יוכלו יחדיו לקום בחצות ולעסוק בתורה עד לתפילת הוותיקין עם הנץ החמה כמנהגם,

אך הנה קורה דבר מה המעיב על שלותו, עורב גדול מופיע על מול חלון חדרו – דבר שאינו מצוי כלל בעונה זו של תחילת הקיץ – וקורא בקול מר קריאות משונות ביותר. רבי עקיבא יוסף נבהל לשעה קלה, הרי חז"ל אמרו במפורש (גיטין מ"ה). כי דבר זה מעיד על בשורה לא טובה רח"ל, אולם אין הוא מקדיש לכך תשומת לב רבה, וממשיך בהכנות לכבוד שבת. הוא מתלבש בבגדי השבת, כמנהגו ללבשם לפני חצות היום, חובש את השטריימל לראשו, מתיישב על מקומו ומשנן לו את דברי הרמב"ם: (הלכות שבת פ"ל ה"ב) "וישב בכבוד ראש מיחל להקבלת פני השבת כמו שהוא יצא לקראת המלך". את תפילת המנחה מתפללים בבית הכנסת בעיר, ואילו לקבלת שבת הם עולים ל"מערת המכפלה" להתפלל ברוב עם הדרת מלך. גם סעודת השבת נסתיימה, הנאספים התפזרו לבתיהם שני הצדיקים עסקו בתורה עוד כשעה ושכבו להחליף כח כדי לקום שוב בחצות.

אך הנה שוב נרעד רבי עקיבא יוסף. ציפור קטנה חדרה לבית וקפצה היישר על הפתילה הארוכה וכבתה את הנר. "דבר כזה שלא אוכל ללמוד אחרי חצות עדיין לא קרה לי" גונח רבי עקיבא יוסף. הוא פונה למארחו רבה של חברון ושואל אותו מה דעתו על כך, רבי שמעון מנשה שנמנה עוד עם צעירי חסידיו של "בעל התניא" זיע"א, עונה בניגון חב"די: "וכי מה אני יודע בדברים כאלה? הרי רוב האנשים שבעולם עמלים כל ימיהם כדי להיות גדולים, ורבים גם מגיעים לכך, ואינו אני כבר עמל יותר משבעים שנה כדי להיות קטן, ועדיין לא הגעתי לכך, ואין אבין ברמזים

הסתלקותו של הגה"ק רבי הלל מקאלמיא זיע"א (י' אייר) זה שנים רבות שהגה"ק רבי עקיבא יוסף שלעזינגער זיע"א יושב בדירתו הקטנה הצמודה לכותל המערבי בירושלים עיה"ק, ואינו יוצא ממנו. בארי בודד בכלאו הוא מסתובב לפעמים בחדר, אשר כותל המזרח שלו הוא הכותל המערבי ושואג על גלות השכינה, שאגות אלה נשמעות לפעמים בחוץ, מגיעות לאזני המתפללים ליד הכותל, מעוררים ומורידים דמעות חמות של תשובה מעיני המתפללים. כך ישב בביתו בתוך ד' אמות של הלכה, ברבים אינו דורש כלל ובשום אסיפה ציבורית אינו משתתף.

והנה הפתעה בעיר: מודעה קטנה שהודבקה בכניסות לבתי הכנסות נעשתה לשיחת היום, במודעה הודיעו על "הספד מר על פטירת הגאון הקדוש רבי הלל ליכטנשטיין מקאלימיא זיע"א שתתקיים בבית הכנסת הגדול "תפארת ישראל" ע"י כבוד חתנו הרב לב העבר"י שליט"א" (זיע"א). ירושלים בצער, כולם משוחחים על הידיעה הפתאומית על פטירתו של הגאון והקדוש, גדול תלמידי ה"חתם סופר" זיע"א, אשר השיב מעון אלפים מישראל, אך המרקחה גדלה שבעתיים על ההספד שאמור לשאת חתנו הגדול רבי עקיבא יוסף שלעזינגער, אשר זה זמן רב לא הופיע לפני הציבור וקולו לא נשמע. ביום הרביעי אחצה צ' נהרו כולם, אנשים, נשים וטף, לבי הכנסת הגדול, כבר משעות הבוקר נדחקו ההמונים לתפוס מקום, הכל רצו לשמוע כל מילה מגאון ישראל, ולא לאבד דבר מדבריו הקדושים של רבי עקיבא יוסף. שכן מי הכיר את הגה"ק מקאלימיא יותר ממנו.

בשעה היעודה, עולה רבי עקיבא יוסף במדרגות העץ של ארון הקודש שחוח ושבור מעוטף בטליתו, המופשלת עד למטה מעיניו, ופותח בקול דממה דקה מדבר הילקוט (וילך), במספר על פטירתו של משה רבנו: "כיון שמת משה היה יהושע בוכה וצועק ומתאבל עליו ימים רבים, עד שאמר לו הקב"ה: עד כמה שאה מתאבל והולך, וכי לך בלבד הוא מת, והלוא גם לי מת, שמיום שבת אבל לפני, הדא הוא דכתיב "ויקרא ה' צבאו-ת לבכי ולמספד ולקרח ולחגור שק וכו'". הקהל הרב געה בבכיה לכל משך זמן הספד, שנמשך חמש שעות תמימות. מה קרה לרבי עקיבא יוסף שהחליט לצאת מגדרו ומדרכו אשר קיבל עליו, והתייצב לפני הציבור?.

שנים רבות נהג רבי עקיבא יוסף לצאת ימים אחדים לפני ר"ח אלול לעיר הקודש חברון, כדי לשהות שם במשך חודש

משל ונמשל

משל לשר מכובד אחד שנסע בכרכרה כשבדרך ראה שיכור ישן בשלולית של בוץ על אם הדרך. רעיון שובב עלה במוחו והוא החליט להשתעשע עם השיכור: הוא ציווה על משרתיו לקחת את השיכור לביתו המפואר, לרחוץ ולהלביש אותו ולאחר-מכן להשכיב אותו במיטה מפוארת כשליד המיטה יונחו בגדי כומר. "כאשר יתפכח השיכור משכרותו, גשו אליו ודברו עמו בהכנעה כאילו היה כומר רם-נעלה" הורה להם השר.

המשרתים שמחו לשתף פעולה עם התרגיל. הם ציפו בקוצר עיניים לרגע בו השיכור יירגע ויפקח את עיניו. כשהדבר קרה הם מיהרו לגשת אליו. "אבינו הכומר, האם נוכל להגיש לך משהו לשתות?" "אדוננו הכומר, האם תרצה לטעום משהו?" "כומר נכבד, כיצד נוכל לעזור לך?" השיכור שכבר התפכח מיינו בהה בהם בחוסר הבנה. האם הוא כומר? חשב לעצמו. הוא לא זכר כי הוא היה אי-פעם כומר! מצד שני, כולם קוראים לו כומר, ואפילו ליד מיטתו מונחים בגדי כמורה. אולי הוא לקה באמנויה והוא אכן כומר? החליט השיכור לעשות בדיקה פשוטה. הוא יבקש מהמשרתים להביא לו את ספרי הלימוד של הכמרים. אם הוא יקרא בספרים ויבין מה שכתוב בהם, כנראה שהוא אכן כומר; אם הוא לא יצליח ללמוד מתוך הספר, כנראה שהוא לא כומר והאנשים האלה רק משטים בו. לבקשתו הביאו לו המשרתים את הספרים. הוא פתח את הספר הראשון, השני והשלישי ולא הבין מאום. הוא כבר עמד להסיק מכך שהוא אכן לא כומר, כשלתע חלפה במוחו מחשבה משונה: אולי כל הכמרים לא יודעים קרוא וכתוב, כמוהו? אולי כולם רק מעמידים פנים שהם קוראים מתוך הספרים עבי הכרס, כשלמעשה הם לא מבינים מה כתוב בהם? "כנראה שבכל זאת אני כן כומר" - חשב השיכור לעצמו.

הנמשל: אנשים רבים נוטים לראות את העולם דרך משקפיהם הצרות. הם בטוחים כי אם יש חסרון מסויים באישיותם, הם נוטים לטעון כי העולם כולו סובל מאותה חיסרון בדיוק וכי אין עליהם לעשות כלום בנידון.

(בשם הרה"ק רבי שמחה בונים מפרשיסחא זיע"א)

השבת עברה, רבי עקיבא יוסף כבר כמעט שכח מכל הענין אשר קרהו, גם מוצאי שבת עבר עליו כרגיל, יחד עם מאחרו ערך סעודת "מלווה מלכה", שניהם הנעימו את הסעודה בזמירות ובתפילות, ובשעה מאוחרת עלו על יצועיהם לחדש כוחותיהם לעבודת הבורא, וכך עבר עליהם גם יום ראשון תוך עיסוק בתורה ובעבודת השם. בלילה אחרו מעט בתלמודם, עייפות נוראה וחולשה השתררה על רבי עקיבא יוסף, הוא הודרו הפעם למיטתו, אך רק השכיב את עצמו, והנה הוא שומע מתחת לחלון הבית קול המונים צועדים ברעש תוך בכי ונהי בכיוון למערת המכפלה. היה זה באור ליום ב' י' באייר תרנ"א. בוודאי עוברת עתה הלווייתו של אדם גדול - חשב רבי עקיבא יוסף לעצמו - אך מכיון שנהג לא לצאת מביתו הלווייה הנערכת בלילה, קם בזריזות וצעד בחדרו ד' אמות בכיוון ההמונים כדי לצאת מצוות לווייה. אך מה נדהם כאשר קם בבוקר והתעניין מי היה נפטר זה, שנערכה לו הלווייה אדירה בחצות ליל, ואיש לא ידע להשיבו, הוא פנה לרבני העיר וגם הם לא ידעו על כך דבר. עתה החליט רבי עקיבא יוסף שבוודאי מראים לו מהשמים בשורה לא טובה, הוא מיהר להיפרד ממארחו הגדול וחזר לירושלים. למחרת הגיע לביתו והודה לה' כי מצא הכל על מכונו, בני ביתו בריאים ושלמים, וחזר לתלמודו ולעבודת השם שמוח וברוח מרוממת.

שבועיים ימים עברו, ולירושלים הגיעה הבשורה המרה: נגדע ארזו הלבנון, הגאון הקדוש רבי הלל מקאלימאי זיע"א, חותנו הגדול של רבי עקיבא יוסף שלעזינגער, נתבקש לישיבה של מעלה באור ליום שני, י' באייר תרנ"א - באותו לילה, בו שמע רבי עקיבא יוסף בחברון קול המונים צועדים בבכי לעבר מערת המכפלה. הלוא כך כתוב במפורש בספר הזוהר (זוהר ח"א פ"א): נשמות הצדיקים לפני עלייתן לנגן-עדן עוברות בדרך מערת המכפלה. עתה כאשר שמעו יהודי ירושלים את השתלשלות הדברים מפיו של רבי עקיבא יוסף, הבינו למה ומשום מה יצא הפעם מגדרו, החליט להופיע לפני הציבור ולהספיד את חתנו הגדול. זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.

צ'ין אדם לחברו

לקרב כל יהודי

מסופר על הרה"ק ה"אהבת ישראל" מוויזניץ זיע"א שהיה אומר. צריך לקרב את היהודי שהתרחק מאמונת ישראל, לקבלו בחמימות ובאהבה. כי בסופו של דבר יחזור בתשובה. משל למה הדבר דומה: לנהר גדול שאינו טובל כל חפץ וכל חומר שאינו שייך לו, אם נופל בו עץ או בהמה או גופו של אדם וכיו"ב, הוא לא יכול לסבול אותו ולאחר טלטול של כמה ימים הוא זורק אותו אל החוף. יוצאת מן הכלל היא חתיכת קרח, את הקרח, הנהר לא יוציא החוצה. אלא ילטף אותו אלף פעמים עד שנמס ונעשה בחזרה מים. וזאת, מכיון שהמים יודעים שהקרח הוא אח שלהם, אלא שבעקבות תנאי מזג האוויר הוא התקרח ונעשה קרח. הוא הדבר עם יהודי שהתרחק מהיהדות ונעשה קרח. צריך ללטף אותו ולקרבו בחמימות עד שימס הקרירות ממנו והוא יחזור להיות מה שהיה פעם.

אהבת ישראל כפשוטו

היה אומר הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א, לא הייתי יודע אהבת ישראל מהי עד שלמדתי זאת מחקלאי אחד. שכן פעם שמעתי חקלאי מבוסס במקצת שואל לחברו: האם אתה אוהב אותי? בטח, השיב חברו, אני אוהב אותך מאד. האם אתה יודע מה חסר לי? חזר ושאל הראשון. וכי

מנין עלי לדעת מה חסר לך? תמה השני. אם אינך יודע מה חסר לי אמר הראשון, כיצד יכול אתה לומר שאתה אוהב אותי.

שלום בית

מסופר על הגה"צ רבי אריה לוי זיע"א, שפעם באו אליו בני זוג ששלום הבית אצלם לא היה מהמשובחים, כדי שישכין שלום ביניהם. לאחר שעלה הדבר בידו, שיגר לו אותו אדם תרומה לשיבה. החזיר לו ר' אריה את התרומה בצירוף מכתב בו כתב: במקום שתשלח צדקה לשיבה, מוטב שתקנה לאשתך בכסף זה בגדים ותכשיטים ותפייס את דעתה.

מחול לך

איתא בשם החיד"א הקדוש זיע"א: שמעתי מרבי חיים בן עטר בעל אור החיים הקדוש זיע"א: מעשה בעשיר מקורב למלכות שולל בכבודו של אחד מתלמידי החכמים שבעיר, פנה ה"אור החיים" לאותו תלמיד חכם ובקשו למחול לעשיר ולהתפייס עימו, השיב תלמיד החכם שמיד כשולל בי העשיר, מחלתי לו ונודרתי למחול, כיוון שבזהר הקדוש נאמר, שחטאיהם של ישראל מכבידים על כנפי השכינה, ואם כך בכל רגע ורגע בו אינני מוחל לאותו עשיר, יש צער לשכינה מהכבדה נוספת הנגרמת בגללי, מיהרתי איפוא למחול לו ועל ידי כך למנוע צער מהשכינה. שמע ה"אור החיים" את הסברו של אותו תלמיד חכם ושיבח אותו מאוד.

הילולא דצדקיא

שבת קודש י' אייר

הרה"ק רבי מאיר מרגלית ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט - מאיר נתיבים - תקנ"ג)
הרה"ק רבי משה מזוהר על ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקצ"א)

הרה"ק רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי מטשענובל (תרמ"ב)

הרה"ק רבי הלל מקאלמייא ב"ר ברוך בענדט (תרנ"א)
הרה"ק רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי מגדים-תקנ"ב)

יום ראשון י"א אייר

הרה"ק רבי יצחק מראדוויל ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקפ"ה)

הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ב"ר מנחם מענדל (תקפ"ו)
הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ב"ר שמואל ונוויל (תר"ה)

יום שני י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לשרים - תקט"ו)

הרה"ק רבי ישע"י מיאנוב (תלמיד הבעש"ט - צוואת הריב"ש - תקנ"ד)

יום שיש"ט י"ז אייר

רבי מאיר ב"ר גדליה (מהר"ם לובלין - שע"ו)
הרה"ק רבי זכריה מענדל אב"ד בעלז ב"ר אריה לייב (באר היטב - תל"א)

הרה"ק רבי נתנאל וייל ב"ר ידידיה טיאה (קרנן נתנאל - תקכ"ט)

הרה"ק רבי שמואל מקארוב (תק"פ)

הרה"ק רבי חיים מאיר ממאגלניצא ב"ר אבי עזרא זעליג (תר"ט)

הרה"ק רבי צבי הירש מקרעטשניף-סיגעט ב"ר ניסן חיים (תשס"ו)

זכותם יגן עלינו ועל כל ישראל, אמן

פרפראות

פעם שאל משכיל אחד את הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זיע"א (יומא דהילולא י"א אייר) היות וש לי מכה ברגל. האם מותר לשים חלב לרפואה ולא יהיה חשש בשר וחלב? השיב רבי נפתלי תחכה עם המכה עד שיגדל פי 60 ואז החלב יהיה בטל בשישים.

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות רשת חנויות

גל פז

התקבלה תרומה לע"ג
הר"ר דוד ב"ר אהרן יוסף ז"ל
ומרת מרים ע"ה ב"ר משה ז"ל